

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว หรือที่เรียกว่ายุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคไร้พรมแดน ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นผลทำให้โลกสามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ตลอดจนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมถึงประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ตลอดเวลาอย่างไร้ขอบเขต จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต การศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนามนุษยชาติให้สามารถดำรงอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข นั้น จำเป็น ต้องปรับเปลี่ยน รูปแบบ กระบวนการ และวิธีการให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) ดังนั้นการพัฒนา มนุษย์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของสังคมไทยดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 9 (4) และหมวด 7 มาตรา 52 สรุปได้ว่า การส่งเสริมและการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3) โดยถือว่าแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาบุคลากร คือการอบรม เพราะการจัดการอบรมใช้เวลา น้อย ลงทุนน้อย แต่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรดีกว่าแนวทางอื่น นอกจากนี้ การฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความอยู่รอด ความสำเร็จขององค์กร และความเจริญก้าวหน้าของประเทศ เป็นกระบวนการบริหารงานบุคคลที่สำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานได้โดยตรง ช่วยเพิ่มและ

สนับสนุนให้เกิดความรู้ ความชำนาญ และเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนให้ไปในทางที่พัฒนาขึ้น ทั้งด้านทักษะ ความรู้ และเจตคติที่ดีต่อการทำงาน (ชูชัย สมितिไกร, 2554, หน้า 14)

เทคโนโลยีกับการจัดการเรียนรู้มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สื่อนับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตกับสภาพปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม การใช้สื่อการสอนนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะและคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดเพื่อเลือกผลิตและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ การสอนและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอน ครูตระหนักดีว่า นักเรียนมีความสามารถที่แตกต่างกันในการเข้าใจบทเรียน นักเรียนที่เข้าใจแล้วจะรู้สึกเบื่อหน่าย และในขณะเดียวกันยังมีเด็กนักเรียนจำนวนหนึ่งที่ไม่กล้าขอให้ครูอธิบายซ้ำ ทำให้เด็กเหล่านั้นไม่เข้าใจบทเรียนและจะมีผลในบทเรียนต่อไปที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความท้อถอยในการเรียน จากวิกฤตการณ์ทางการศึกษาดังกล่าวข้างต้น นักการศึกษาหลายท่านได้พยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เอกสารตำรา นวัตกรรม หรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อแบ่งเบาภาระครู และเพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองตามความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างมีความสุข (จิรารัตน์ ชिरเวทย์, 2542, หน้า 3) นอกจากนี้สื่อยังช่วยลดภาระของครู การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนช่วยให้บรรยากาศการเรียนการสอนน่าสนใจ ผู้เรียนได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้ถูกต้อง ทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สื่อมัลติมีเดีย จัดได้ว่าเป็นสื่ออีกอย่างหนึ่งที่มีความหลากหลาย สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในด้านการเรียนการสอน การฝึกอบรม และการเสนอผลงานต่างๆ (ทวิศักดิ์ กาญจนสุวรรณ, 2546, หน้า 2) โดยข้อมูลที่ปรากฏมีทั้งตัวอักษร ภาพเคลื่อนไหว เสียง และการมีปฏิสัมพันธ์ ทำให้บุคคลสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส (บุรณะ สมชัย, 2542, หน้า 19) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นหนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีลักษณะเป็นแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่สามารถอ่านเอกสาร

ผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงจากจุดหนึ่งไปยังส่วนต่างๆ ของหนังสือ เว็บไซต์ต่างๆ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้ นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, ออนไลน์) ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างและการผลิต จำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนให้รู้จักและเข้าใจในวิธีการและกระบวนการผลิตสื่อคอมพิวเตอร์ประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถผลิตสื่อได้ ดังนั้นการเลือกและการผลิตสื่อที่เหมาะสม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำการใช้และการผลิตสื่อ ตลอดจนการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ โดยนำสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ “e-book” มาใช้ในการฝึกอบรม จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการใช้สื่อมากขึ้น

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร ประกอบไปด้วย โรงเรียนเทศบาล 1 “เชิงชุมประชานุกูล” โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” และโรงเรียนเทศบาล 4 “รัฐประชานุเคราะห์” (สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร, 2560, ออนไลน์) จากการสำรวจ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการผลิตสื่อคอมพิวเตอร์ เนื่องจากทางหน่วยงานขาดการสนับสนุนการจัดฝึกอบรมครูในการผลิตสื่อด้วยคอมพิวเตอร์ และครูยังไม่สามารถผลิตสื่อคอมพิวเตอร์ได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนหรือการใช้สื่อการเรียนการสอนยังเป็นแบบเดิม ไม่มีสื่อการสอนที่หลากหลายในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์ เห็นว่า ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ สำหรับครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร เพื่อตอบสนองความต้องการในการผลิตสื่อการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน และเชื่อมั่นว่าหลักสูตรฝึกอบรมนี้จะส่งผลให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ ทักษะ จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมหรือไม่
3. ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ของครูผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในระดับใด
4. ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) อยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) สำหรับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ของผู้เข้ารับการอบรมระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม
3. เพื่อศึกษาระดับของทักษะการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ของผู้เข้ารับการอบรมหลังการฝึกอบรม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)

สมมติฐานของการวิจัย

ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เพื่อการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

2. ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) อยู่ในระดับมาก
3. ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) อยู่ในระดับมาก

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ ดังนี้

1. ได้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ที่มีคุณภาพและผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบสามารถใช้เป็นต้นแบบในการจัดการฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ได้
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) สำหรับหน่วยงานทางการศึกษา ตลอดจนเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทราบ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหาในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) สำหรับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ดังนี้

1.1 เนื้อหาหลักสูตร

1.1.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.1.1.1 ความหมาย

1.1.1.2 โปรแกรมที่ใช้ในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

(e-book)

1.1.1.3 โปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบบทดำเนินเรื่อง

1.1.2 โครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.1.2.1 ปกหน้า

1.1.2.2 สารระสำคัญ

1.1.2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1.2.4 สารบัญ
- 1.1.2.5 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- 1.1.2.6 เนื้อหา
- 1.1.2.7 เอกสารอ้างอิง
- 1.1.3 การจัดทำบทดำเนินเรื่อง
  - 1.1.3.1 การจัดข้อความ
  - 1.1.3.2 การจัดรูปภาพ
  - 1.1.3.3 การแปลงภาพนิ่งจากโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์เป็น

รูปภาพ

1.1.4 การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรม

I Love Library Builder Version 3.10

1.1.4.1 แนะนำการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรม

I Love Library Builder Version 3.10

1.1.4.1.1 การติดตั้งโปรแกรม I Love Library Network Builder

1.1.4.1.2 เมนู การใช้งาน I Love Library Network Builder

1.1.4.1.3 ขั้นตอนการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.1.4.2 ฟังก์ชัน I Love Library Builder Version 3.10 ตอนที่ 1

1.1.4.2.1 การเพิ่มและลบหน้าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.1.4.2.2 การเพิ่มและลบไฟล์มัลติมีเดียในหนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์

1.1.4.2.3 การเชื่อมโยงหน้า การเชื่อมโยงสารบัญ (Content)

1.1.4.2.4 การสร้างจุดขยาย (Zoom)

1.1.4.2.5 การอัปโหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.4.3 ฟังก์ชัน I Love Library Builder Version 3.10 ตอนที่ 2

1.4.3.1 การพลิกหน้าหนังสือ

1.4.3.2 การขยายหน้า (Zoom)

1.4.3.3 การปรับมุมมอง

1.4.3.4 การคั่นหน้าหนังสือ (Bookmark)

1.4.3.5 การเพิ่มข้อความในหน้าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Notepad)

1.4.3.6 การทำแถบสีเน้นข้อความ (Highlight)

1.4.3.7 การบันทึกเสียงในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Sound Record)

1.1.5 การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไปใช้สำหรับเป็นสื่อการสอน

1.2 หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

(e-book) สำหรับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร ประกอบด้วย

1.2.1 จุดประสงค์

1.2.2 สาระความรู้ประสบการณ์

1.2.3 กิจกรรมการฝึกอบรม

1.2.4 การประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 4 โรงเรียน รวม 122 คน ได้แก่

2.1.1 ครูโรงเรียนเทศบาล 1 “เชิงชุมประชานุกูล” สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน

2.1.2 ครูโรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 42 คน

2.1.3 ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 40 คน

2.1.4 ครูโรงเรียนเทศบาล 4 “รัฐประชานุเคราะห์” สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 10 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 40 คน ได้โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับสลาก (วารุ เพ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 203-205)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) สำหรับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)

3.2.2 ทักษะการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ของผู้เข้ารับการอบรม

3.2.3 ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)

4. ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม 3 วัน รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) สำหรับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น ดังนี้

1. เนื้อหาของหลักสูตร

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-BOOK) ด้วยโปรแกรม I Love Library Builder Version 3.10 (โอเพ่นเซิร์ฟ จำกัด, 2558, ออนไลน์) ประกอบด้วย

1.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)

1.2 โครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.3 การจัดทำบทดำเนินเรื่อง

1.4 การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ด้วยโปรแกรม

I Love Library Builder Version 3.10

1.5 การนำ e-book ไปใช้สำหรับเป็นสื่อการสอน

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อ การเรียนรู้

2.1 องค์ประกอบของหลักสูตร ยึดตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 องค์ประกอบ คือ จุดประสงค์ สาระความรู้ประสบการณ์ กิจกรรมการฝึกอบรม การประเมินผล ผู้วิจัยกำหนดเป็นองค์ประกอบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. จุดประสงค์
2. สาระความรู้ประสบการณ์
3. กิจกรรมการฝึกอบรม
4. การประเมินผล

2.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ยึดแนวคิดของ สงัด อุทรานันท์ (2542, หน้า 38-39) สรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) มี 4 ระยะ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 2) การสร้างหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม 4) การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) สำหรับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสกลนคร สามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **หลักสูตรฝึกอบรม** หมายถึง เอกสารและแนวทางในการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสามารถในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)

2. **การผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)** หมายถึง การดำเนินการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) โดยใช้โปรแกรม I Love Library Network Builder ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ที่สามารถสร้างได้จากไฟล์หลายประเภท เช่น .jpg, .Gif, .Png, .Bmp, .Tif, .Pdf หรือ Single .Pdf หรือจากการสแกนเอกสารเข้าระบบโดยตรง (TWAIN) สามารถแทรกไฟล์ ภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว Multimedia file และเสียงในสื่อหนังสือหรืออัลบั้ม (Avi Mpeg, Mp3, Wav, Swf, Wmv, Wma) และมีขั้นตอนช่วยในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book Wizard) ง่ายต่อการใช้งาน

3. หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) หมายถึง
เอกสารและแนวทาง ในการจัดการเรียนรู้ให้กับครูที่เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบด้วย

3.1 เนื้อหาการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)

3.1.1 การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรม

I Love Library Builder Version 3.10 (โอเพ่นเซิร์ฟ จำกัด, 2558, ออนไลน์) ประกอบด้วย

3.1.1.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

3.1.1.2 โครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

3.1.1.3 การจัดทำบทดำเนินเรื่อง

3.1.1.4 การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรม

I Love Library Builder Version 3.10

3.1.1.5 การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไปใช้สำหรับเป็นสื่อการสอน

3.2 องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย

3.2.1 จุดประสงค์ หมายถึง ความมุ่งหวังของหลักสูตรการผลิตสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดแก่ครูหลังการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาครูในด้านการผลิตสื่อจากคอมพิวเตอร์

3.2.2 สาระความรู้ประสบการณ์ หมายถึง สาระสำคัญของความรู้ ที่นำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ประกอบด้วยเนื้อหา 6 หัวข้อ คือ 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2) โครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรม I Love Library Builder Version 3.10 4) การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไปใช้สำหรับเป็นสื่อการสอน

3.2.3 กิจกรรมการฝึกอบรม หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ครูผู้เข้ารับการอบรม โดยมีวัตถุประสงค์เป็นจุดมุ่งหมายปลายทางฝึกอบรม โดยใช้วิทยาการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เช่น การบรรยายโดยใช้สื่อและโสตทัศนูปกรณ์ ประกอบ การสาธิต และโดยให้ผู้เข้ารับการอบรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เช่น การฝึกปฏิบัติ

3.2.4 การประเมินผล หมายถึง วิธีการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล และติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในระดับใด มีส่วนใดบ้างที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้นต่อไป

3.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการ

ในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ประกอบด้วยขั้นตอนในการพัฒนา 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง การศึกษา การวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษาและของโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” ด้านการผลิตสื่อ

ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง การจัดทำเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม และเอกสารประกอบการฝึกอบรม

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” จำนวน 40 คน เป็นเวลา 3 วันรวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง โดยมีการประเมินผลด้านความรู้ ทักษะ และความพึงพอใจ

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการนำผลการประเมินหลักสูตร ข้อคิดเห็นของวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมมาพิจารณาปรับปรุงและแก้ไข ทำให้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

(e-book) หมายถึง ความสามารถในการจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่างๆ

ที่ได้รับจากการฝึกอบรมซึ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

(e-book) เป็นเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรม จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และโปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบบทดำเนินเรื่อง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 โครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้างทั่วไปของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย ปกหน้า สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารบัญ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เนื้อหา กิจกรรม เสริมทักษะ เอกสารอ้างอิง และผู้จัดทำ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดทำบทดำเนินเรื่อง เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดข้อความ การจัดรูปภาพ และการแปลงภาพนิ่งจากโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์เป็นรูปภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรม I Love Library Builder Version 3.10 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรม I Love Library Builder Version 3.10

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไปใช้สำหรับเป็นสื่อการสอน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ขั้นตอนการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไปใช้สำหรับเป็นสื่อการสอน

5. ทักษะ หมายถึง ความสามารถของผู้เข้ารับการอบรมในการทำกิจกรรมต่างๆ หลังจากดูการสาธิตหรือการฟังบรรยายจากการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้แล้ว ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ทักษะที่ฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การทดลองเปิดใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 โครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทักษะที่ฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การเขียนรายละเอียดของตามโครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย ปกหน้า สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารบัญ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เนื้อหา กิจกรรมเสริมทักษะ เอกสารอ้างอิง และผู้จัดทำ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดทำบทดำเนินเรื่อง ทักษะที่ฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์พาวเวอร์พอยต์ 2010 (Microsoft PowerPoint 2010) จัดทำบทดำเนินเรื่องสำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นการออกแบบหน้าจอคอมพิวเตอร์ของสื่อในแต่ละหน้า การจัดองค์ประกอบ โดยการนำสาระและเครื่องมือต่างๆ มาออกแบบและสร้างบทดำเนินเรื่อง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ด้วยโปรแกรม I Love Library Builder Version 3.10 ทักษะที่ฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การติดตั้งโปรแกรม I Love Library Builder การใช้โปรแกรม I Love Library Builder Version 3.10 สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การนำ e-book ไปใช้สำหรับเป็นสื่อการสอน ทักษะที่ฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การเข้าชมหนังสือที่เว็บไซต์ www.ilovelibrary.com

ซึ่งทักษะดังกล่าววัดได้จากการประเมิน โดยใช้แบบประเมินทักษะทักษะการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับความจำเป็นและประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผล และระยะเวลาในการฝึกอบรม ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร หมายถึง โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนครที่ทำการสอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 “เชิงชุมประชานุกูล” โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” และโรงเรียนเทศบาล 4 “รัฐประชานุเคราะห์”

8. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2560

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร